

Переміщення конкретної особи по соціальній драбині незалежно від інших людей – є ніщо інше, як індивідуальна мобільність. Дане явище стало об'єктом досліджень багатьох соціологів. Зокрема, цікавими є висновки Кравченка А.І., котрий визначив, що основними причинами досягнення однією людиною успіху, більшого, ніж другою у різних країнах вважають: соціальний статус родини, рівень отримання освіти, національність, фізичні та розумові здібності, зовнішні дані, отримання виховання, місце проживання та вигідний шлюб. А більшість цих чинників так, чи інакше пов'язані з соціальним походженням людини.

Таким чином, між соціальним походженням та життєвим успіхом особи насправді існує тісний зв'язок. Забезпеченим батькам легше відкривати своїм дітям перевірені шляхи до успіху, в той час, коли інші мають витрачати роки на пошуки такого шляху самотійно. Гарна освіта, загальний розвиток, забезпеченість та зв'язки грають важливу роль в досягненні життєвого успіху. Тим особистостям, котрі все це отримують за правом народження, залишається тільки зробити правильний вибір та грамотно використати наявні ресурси на шляху його реалізації. Особистостям, які від народження не належать до привілейованих верств суспільства та не мають подібного арсеналу початкових ресурсів, для досягнення життєвого успіху необхідна інша концепція. Перш за все, їм необхідно визначитись з власним поняттям успіху. Наступним кроком буде його досягнення, котре потребуватиме максимальної віддачі, невпинному розвитку фізичних та розумових здібностей, кропіткої праці над собою та досконалого опанування інструментів та методів, необхідних для досягнення обраної мети.

Ляшенко М.
НТУ «ХП»

ПРИЧИНИ ТА НЕБЕЗПЕКА ВЖИВАННЯ НЕНОРМАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ

Мат (матірщина, матірня мова) – різновид ненормативної лексики в російській й інших слов'янських мовах. Згідно з кодексом про адміністра-

тивні правопорушення, публічне вживання ненормативної лексики може розцінюватися як дрібне хуліганство, що карається штрафом або адміністративним арештом. Однак останнім часом вживання цих слів різко збільшилося у всіх соціальних групах суспільства та все менше публічно засуджується, стає «звичним явищем» у сучасній літературі та на телебаченні. Ненормативна лексика є соціальним фактом (по визначенню Дюркгейма), вона присутня у всіх культурах і має функціональне призначення. Неоднозначність в оцінках розповсюдження цього явища потребує розгляду його функцій. Фахівці називають різні функції вживання нецензурної лексики, а саме:

- підвищення емоційності спілкування, забезпечення більшої лаконічності та гостроти;
- розрядка, зняття психологічної напруги, виплеск негативної енергії;
- образа, приниження опонента, спосіб домінування;
- демонстрація розкутості, незалежності мовця;
- демонстрація зневажливого відношення до системи заборон;
- демонстрація приналежності мовця до «своїх», особливої неформальної групи;
- як слова-зв'язки, слова-паразити.

Але треба стримувати розповсюдження використання нецензурної лексики, бо це веде до зниження культурного рівня населення. Нецензурна мова принижує гідність людини, її вживання підкреслює низький рівень культури мовлення, зростає рівень агресивності в суспільстві.

Ненормативну лексику, у свою чергу, ділять на: інвективну та знецінену. Поняття «інвектива» визначається як «різкий виступ проти кого-небудь, чого-небудь, образливе мовлення». В основі інвективного спілкування лежить прагнення понизити соціальний статус адресата або рівень його самооцінки, нанести моральну шкоду. У другу чергу, через образу може переслідуватися практична мета – добитися зміни поведінки адресата». Інвективну лексику відносять до «лексики, що характеризує відношення мовця до предмета мовлення» тобто його оцінку цього предмета. Знецінена лексика (від лат. *obscene* – непристойний, розпусний, аморальний) – сегмент бранної лексики різних мов, що включає найгрубіші

(похабне, непристойно мерзотні, нестерпно огидні, вульгарні) лайливі вираження, що часто виражають спонтанну мовну реакцію на несподівану (звичайно неприємну) ситуацію.

Останнім часом ці два види ненормативної лексики усе ширше вживаються в повсякденному побутовому і професійному спілкуванні. Це пов'язане з такими факторами як : зниженням рівня загальної освіти населення; зростанню рівня агресивності суспільства; наявністю ненормативної лексики в ЗМІ завдяки зменшенню цензури. Найпоширеніше вживання ненормативної лексики в чоловічих колективах. Це пов'язане з: прагненням підкреслити свої маскулинні якості; демонстрацією влади; прагненням продемонструвати та виплеснути агресію.

Використання ненормативної лексики усього лише один з аспектів спілкування. Деякі дослідники вважають, що якщо саме цей стиль спілкування прийнятий у співтоваристві або групі осіб нічим не заподіює дискомфорту членам співтовариства/групи, то значить у цьому стилі спілкування немає нічого дурного. Але з часом це може стати звичкою та розповсюдитись за межі групи, при включенні до групи нових членів вони повинні спілкуватися, не звертаючи увагу на образливий характер висловлень, цей стиль спілкування підвищує загальний рівень агресії. Ненормативна лексика була та буде, але обмеження щодо її використання слід починати з себе.

Мельников А.
НТУ «ХПИ»

ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ СПОРТА

Институционализация (также институциализация; лат. institutum – установление, обычай, учреждение) – процесс превращения каких-либо социальных отношений в социальный институт, т.е. в форму социальных отношений с установленными (письменно или устно) правилами, нормами, санкциями. За любым институтом стоит история его институционализации. Институционализация может касаться любой общественной сферы: хозяйственной, политической, религиозной и т. д.